

Česká národní banka

Evolutione centrálního bankovníctví (CS)

- 1919 Bankovní ústav při MF
- 1925 Národní banka Československá
- 1939 Národní banka pro Čechy a Moravu
- 1944 Československý měnový úřad v Londýně
- 1945 Národní banka československá
- 1950 Státní banka československá
- 1993 ČNB a NBS

Základní charakteristika ČNB

- Právní forma: osoba veřejného práva sui generis
- Vznik: ze zákona, k 1.1.1993, rozdělením SBČS
- Ústřední banka České republiky
- Od 1.4.2006 **orgán sjednoceného dohledu** nad **finančním trhem** s kompetencemi správního úřadu (viz zákon č. 57/2006 Sb.)
- Bez zákonodárné iniciativy
- Sídlo: Praha

Postavení ČNB

- Centrální banka je:
 - **ústřední bankou České republiky;**
 - právnickou osobou, která má postavení veřejnoprávního subjektu (veřejnoprávní korporace);
 - součástí **Evropského systému ústředních bank** (http://www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/ecb_escb/http://www.ecb.int/home/html/index.en.html);
 - **správcem měny a výlučnou emisní institucí;**
 - **bankou bank v její působnosti;**
 - **správcem účtů státu** (např. FÚ), kód banky **0710;**
 - správcem měnové rezervy v devizových prostředcích a ve zlatě;

Postavení ČNB - pokračování

- **provozovatelem systémů pro mezibankovní platební styk;**
- **subjektem plnicím funkci registru bank,** zastoupení zahraničních bank a finančních institucí vykonávajících bankovní činnosti na území České republiky;
- koordinátorem rozvoje bankovního informačního systému a
- subjektem, kterému jsou zákonem svěřeny kompetence správního úřadu (obdobně jako ústřední správní úřady je ČNB **oprávněna vydávat** sekundární normativní **právní akty** a metodické pokyny heteronomní povahy).

Hlavní cíl činnosti ČNB

- Podle článku 98 Ústavy ČR a zákona č.6/1993 Sb., o ČNB, ve znění pozdějších předpisů **péče o cenovou stabilitu.**
- Dosažení a udržení cenové stability, tj. **vytváření nízkoinflačního prostředí v ekonomice** ► vytváření podmínek pro udržitelný hospodářský růst
- nezávislost je předpokladem účinnosti měnových nástrojů vedoucích k cenové stabilitě

ČNB a hospodářská politika vlády

- ČNB ze zákona **podporuje obecnou hospodářskou politiku vlády** (vedlejší cíl), za podmínek:
- pokud není v rozporu s cílem hlavním.

Realizace cílů

- určuje měnovou politiku,
- vydává bankovky a mince,
- řídí peněžní oběh, platební styk a zúčtování bank,
- vykonává dohled nad bankovním sektorem, kapitálovým trhem, pojišťovnictvím, penzijním připojištěním, družstevními záložnami, institucemi elektronických peněz a devizový dohled.
- další činnosti podle zákona o ČNB a dalších právních předpisů.

Nezávislost ČNB

Personální

Institucionální

Funkční

Finanční

Personální nezávislost

- omezení politických ingerencí do personálního obsazení BR
- Taxativní výčet důvodů odvolání člena BR

Institucionální nezávislost

- BR při plnění svých zákonem stanovených cílů a výkonu svých dalších činností nesmí přijímat ani vyžadovat pokyny od prezidenta, parlamentu, vlády či jakýchkoli jiných subjektů.

Funkční nezávislost

- Relativní autonomie ČNB při formulování inflačních cílů a nástrojů k jejich dosažení.
- Kurzový režim je sice ČNB povinna stanovovat po projednání s vládou, ale nesmí tím být ohrožen její hlavní měnový cíl.
- O zásadách a opatřeních měnové a fiskální politiky se ČNB a vláda vzájemně informují

Finanční nezávislost

- zákaz přímého financování veřejného sektoru a jím řízených subjektů.
- ČNB má vlastní rozpočet schválený BR
- externí audit výsledku hospodaření
- roční zpráva o výsledku hospodaření
 - ▶ parlamentu
- info veřejnosti o pozici ČNB

Bankovní rada ČNB

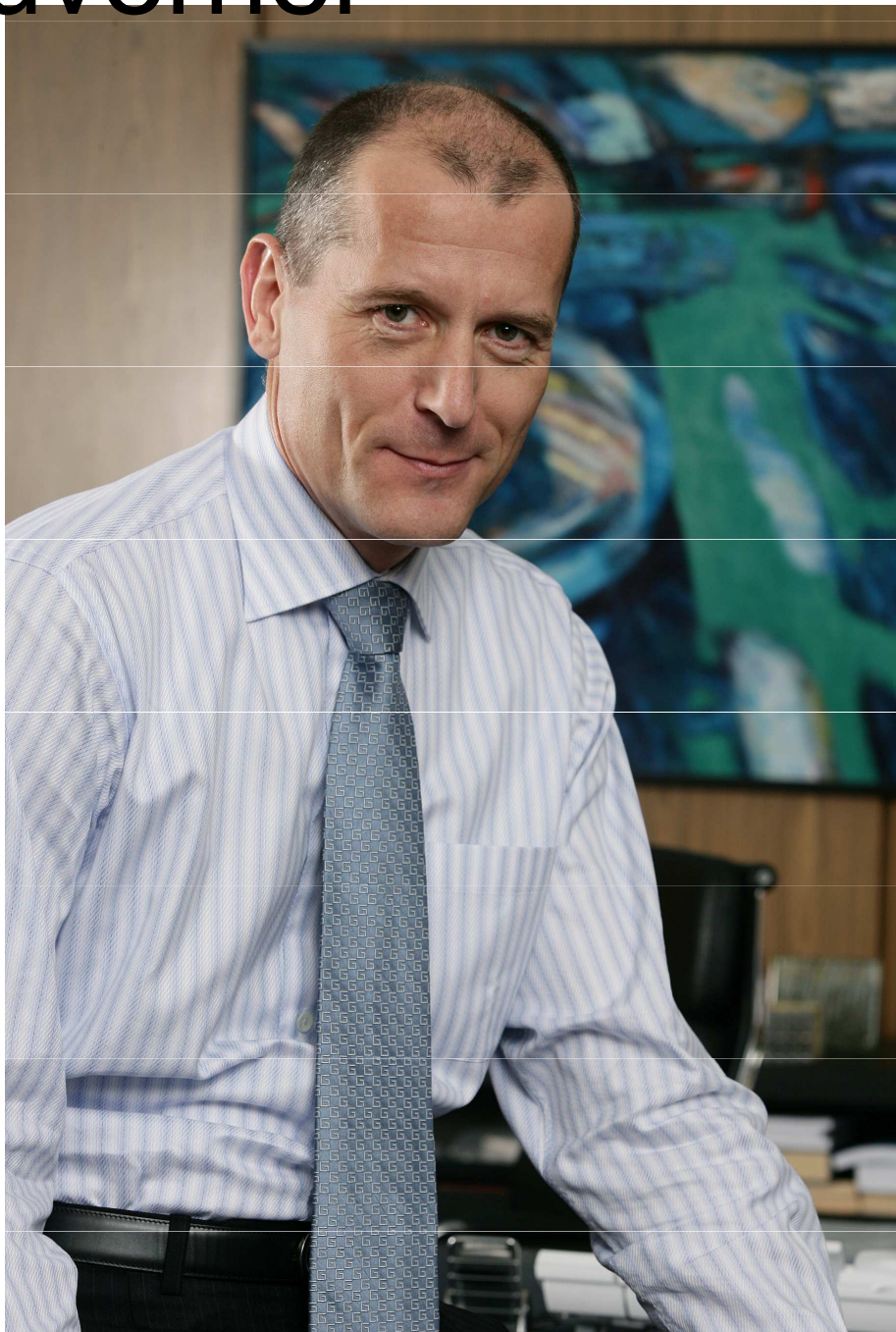
- Nejvyšší řídicí orgán ČNB
- Určuje měnovou politiku a nástroje pro její uskutečňování a rozhoduje o zásadních měnově politických opatřeních České národní banky
- Další působnost:
 - a) stanoví **zásady činnosti a obchodů** České národní banky,
 - b) schvaluje **rozpočet** České národní banky,
 - c) stanoví **organizační uspořádání a působnost organizačních jednotek** České národní banky,
 - d) stanoví **druhy fondů** České národní banky, jejich výši a použití,
 - e) vykonává **práva a povinnosti zaměstnavatele** vyplývající z pracovněprávních vztahů vůči zaměstnancům České národní banky.
 - g) stanoví mzdové a další požitky guvernéra
 - h) rozhoduje v II. instanci (**rozklad**)

Struktura bankovní rady

- 7 členů
- guvernér
- 2 viceguvernéři
- 4 členové BR

Guvernér

Zdeněk Tůma

Člen BR

- jmenuje a odvolává prezident republiky
- funkční období 6 let (max 2x)

Organizační struktura ČNB

- Ústředí v Praze
- Pobočky

Ústředí ČNB

- Bankovní rada
- Sekce a odbory
- http://www.cnb.cz/cs/o_cnb/organizacni_struktura/org_struktura.html

Pobočky

- Brno
- České Budějovice
- Hradec Králové
- Ostrava
- Plzeň
- Praha
- Ústí nad Labem

Role komerčních (obchodních) bank

- finanční zprostředkování (obchody s penězi na finančním trhu);
- **realizace platebního styku** (s výnosy zejména ve formě „**poplatků**“ a provizí za bankou provedené služby v oblasti platebního styku);
- **emise bezhotovostních peněz** (jedná se o funkci bankovního sektoru jako celku, základ emise bezhotovostních peněz spočívá v procesu multiplikace bankovních depozit)

Internetové zdroje

- Česká národní banka: <http://www.cnb.cz>
- Evropská centrální banka: <http://www.ecb.int>
- Tzv. Modrá kniha ECB - Blue book (Platební styk v EU):
 - http://www.cnb.cz/cs/platebni_styk/modra_kniha/
 - <http://sdw.ecb.europa.eu/>
- Finanční arbitr: <http://www.finarbitr.cz>
- FIN-NET (A, N, F) : http://ec.europa.eu/internal_market/fin-net/members_en.htm
- EURO:
 - ČNB: http://www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/euro/
 - ECB (česky): <http://www.ecb.int/bc/html/index.cs.html>
 - Evropská komise (česky):
http://ec.europa.eu/economy_finance/the_euro/index_cs.htm?cs_mid=2946

Děkuji za pozornost.